

به کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی؛

به سوی ریسک محوری

گفتگو با

آقای احمد بدراق نژاد

کارشناس ارشد مالی

شرکت معدنی و صنعتی چادرملو

سازش

به میز گفتگوی نشریه حسابرس خوش آمدید. برای آشنایی خوانندگان، ابتدا شرکت را معرفی کنید، و بگویید از چه سالی تهیه صورتهای مالی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را شروع کردید، و انگیزه شرکت در تهیه صورتهای مالی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی چه بوده است؟

بدراق نژاد

شرکت معدنی و صنعتی چادرملو در خردادماه ۱۳۷۱ در شهرستان یزد تأسیس شد و بعد مرکز اصلی شرکت از یزد به تهران منتقل شد. شرکت در مرداد ۱۳۸۲ به شرکت سهامی عام تبدیل و در مهر ۱۳۸۲ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده است.

تهیه صورتهای مالی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌طول انجامید و در نهایت با انجام اصلاحات، بررسی و کنترل نهایی از سوی حسابرس مستقل و بازرس قانونی شرکت، به سرانجام رسید.

سازش

مهمترین مشکلاتی مورد انتظار کدام بود؟ مهمترین مشکلاتی غیرمنتظره کدام بود؟ چگونه از پس آنها برآمدید؟

بدراق‌نژاد

همانطور که در جریان هستید، چون صورتهای مالی برای اولین بار براساس استانداردهای یادشده در بازه زمانی مقایسه‌ای سه‌ساله تهیه می‌شد، موضوعهای مهمی از قبیل: تغییر طبقه‌بندی، شفافیت اطلاعات، افشا، اهمیت، اندازه‌گیری ارزش منصفانه و مدیریت ریسک رعایت ضوابط (به‌عنوان یک پدیده جدید)، در ابتدای کار به‌عنوان فرایندی که وقت زیادی را به خود اختصاص می‌داد، نمایان شد.

البته همچنین تغییرهای صورت‌گرفته در صورت جریان وجوه نقد از پنج بخش به سه بخش، مشکلاتی را ایجاد کرد که با تغییر طبقه‌بندی انجام‌شده مطابق فرم و نمونه سازمان بورس، مشکلی برطرف شد.

یادآور می‌شود، در موضوع تعیین ارزش منصفانه و گزارشهای ریسک، به‌دلیل نبود زیرساختهای مناسب، به ناچار از ارزش دفتری داراییها استفاده شد.

سازش

از چه الگویی برای تهیه صورتهای مالی و یادداشت‌های توضیحی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، استفاده کردید؟ الگوی مورد استفاده چه نقاط ضعف و چه نقاط قوتی داشت؟

بدراق‌نژاد

الگوی مورد استفاده، نمونه مقبول و تخصصی صنایع معدنی (به‌ویژه صنعت فولاد و آهن) در سطح بین‌المللی بود. این الگو تقریباً مشکل مباحث تغییر طبقه‌بندی‌ها و موارد افشا را مرتفع کرد. مشکل عمده باقیمانده محدود به اختلاف الگوی بررسی با الگوی به‌کارگرفته‌شده و تفاوت‌های آن بود. الگوی بین‌المللی این انعطاف را داشت که استانداردهای

معدن سنگ آهن و کارخانه‌های فراوری کنسانتره سنگ آهن و دانه‌بندی، در مجتمع معدنی چادرملو، واقع در کیلومتر ۱۸۰ جاده یزد-طبس، و کارخانه‌های گندله‌سازی، فولادسازی، احیا (آهن اسفنجی) و نیروگاه سیکل ترکیبی ۵۰۰ مگاواتی (تولید برق) در مجتمع صنعتی چادرملو واقع در کیلومتر ۲۵ جاده اردکان-نائین قرار دارد.

شرکت چادرملو جزو شرکتهای ثبت‌شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار است و در همین راستا بابت عملکرد سال ۱۳۹۵ و در اجرای مفاد ابلاغیه‌های مورخ ۱۳۹۵/۸/۲۵ و مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۴ سازمان بورس با موضوع الزام شرکتهای بورسی به رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، صورتهای مالی سال مالی یادشده بر همین اساس تهیه شده است. انگیزه شرکت از تهیه صورتهای مالی یادشده، آماده‌سازی زمینه گسترش اطلاع‌رسانی شفاف در جهت همکاریهای بین‌المللی و تجارت جهانی و از طریق زبان گزارشگری و حسابداری بین‌المللی است.

سازش

چگونه کار را شروع کردید؟ سازمان انجام کار از چه کسانی تشکیل شد؟ و برنامه کار چگونه بود؟ چه فرایندی را طی کردید؟ چه مدت طول کشید؟

بدراق‌نژاد

با افزایش دانش تهیه صورتهای مالی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از طریق حضور در دوره‌های آموزشی مربوط و استفاده از مشاوره متخصصان بین‌المللی، کار تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای یادشده، با همکاری مدیریت امور مالی و اقتصادی و گروه مدیریت حسابداری شرکت آغاز شد.

در ادامه، تغییر طبقه‌بندی داراییها و بدهیها و تطبیق طبقه‌بندی‌ها با استانداردهای بین‌المللی حسابداری (IAS) و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) (با الگوی تأییدشده بین‌المللی در صنایع معدنی) آهن تحت این استانداردها) براساس گزارشگری قسمتها و بسترسازی برای محاسبه‌های ریسک، افشا و ارزش منصفانه داراییها و بدهیها انجام شد.

به‌دلیل نبود بستر مناسب در برخی زمینه‌ها، موضوع

برای نتیجه‌گیری بهتر از گزارشگری تغییر سیستمهای حسابداری و ثبات رویه در ثبت و استقرار کنترلهای داخلی در قالب ریسک الزامی است

- سود و زیان خالص دوره طبق صورت سود و زیان،
- سایر درآمدها و هزینه‌های شناسایی شده، و
- تعدیلات سنواتی.

حال آن‌که در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی صورت سود و زیان جامع تنها شامل مورد «یک» و «دو» بوده و تعدیلات سنواتی در صورت تغییرات حقوق صاحبان سهام منعکس می‌شود.

براساس استاندارد حسابداری ایران، هرگاه اجزای صورت سود و زیان جامع محدود به موارد «یک» و «سه» یادشده باشد، ارائه صورت سود و زیان جامع الزامی ندارد. در حالی‌که در استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی تحت هر شرایطی صورت سود و زیان جامع باید ارائه شود. همچنین شرکت معدنی و صنعتی چادرملو افزون بر گزارشگری قسمتها بابت ارزش منصفانه، از ارزش دفتری داراییها استفاده کرد (به جز ارزش منصفانه سرمایه‌گذاری شرکت‌های بورسی که کم‌اهمیت بود)، که نتیجه تفاوت یادشده فقط در صورت تغییرات در حقوق مالکانه ارائه شده است.

در واقع ساختار استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی، به‌صورت جدولها و یادداشتهای توضیحی با الگوی شفافیت اطلاعات و گزارشگری در قالب ریسک است و استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی در صورت نداشتن دانش مالی نیز می‌توانند نقاط ضعف و قوت و کنترل داخلی و میزان ریسکهای سازمان را مورد بررسی قرار دهند و این

صنایع معدنی به‌راحتی در آن قابل پیاده‌سازی باشد.

حسابداری

ساختار صورتهای مالی و یادداشتهای توضیحی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، چه تفاوتهای مهمی با ساختار صورتهای مالی و یادداشتهای توضیحی براساس استانداردهای ملی داشت؟

بدراق‌نژاد

تغییرهای اساسی و کلی در ارتباط با ارائه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در مقایسه با گزارشگری مالی براساس استاندارد ایران به‌شرح ذیل است:

- شروع استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، با صورت سود و زیان و سایر اقلام سود و زیان جامع است؛
- براساس استاندارد ایران، صورتهای مالی شامل ترازنامه، صورت سود و زیان، صورت سود و زیان جامع، صورت جریان وجوه نقد و یادداشتهای توضیحی است. در حالی‌که براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، افزون بر صورتهای مالی یادشده، تهیه صورت تغییرات حقوق صاحبان سهام نیز الزامی است؛ و
- گردش حساب سود و زیان انباشته در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی حذف شده و به‌صورت تغییرات در حقوق مالکانه تغییر یافته است؛
- براساس استانداردهای حسابداری ایران صورت سود و زیان جامع شامل سه بخش است:

سیستمهای حسابداری و ثبات رویه در ثبت و استقرار کنترلهای داخلی در قالب ریسک الزامی است.

سازش

به نظر شما، سودبران گزارشگری مالی (مدیریت، سهامداران، بورس، حسابرس، و...) چه بهره‌ای از کوشش شما برای تهیه صورتهای مالی براساس چارچوب گزارشگری بین‌المللی، می‌توانند ببرند؟ تهیه و ارائه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی چه سودمندیهایی برای شرکت شما خواهد داشت؟

بدراق‌نژاد

در رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استانداردهای بین‌المللی حسابداری برای سودبران می‌توان به منافع زیادی اشاره کرد.

در صورتی که تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی امری فراگیر شود، ممکن است مزایای فراوانی برای صنعت و اقتصاد کشور از لحاظ شفافیت و مقایسه اطلاعات و تصمیم‌گیری فراهم آورد.

در واقع، می‌توان گفت زبان مشترک گزارشگری بین‌المللی در تمامی شرکتهای بورسی و فرابورسی موجب ارزش افزوده بالایی از منظر شفافیت، قابل اتکا بودن و کارا بودن اطلاعات، در فرایند تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان می‌شود. این فرایند، جذب سرمایه‌گذار خارجی به دلیل شفافیت اطلاعات را به دنبال خواهد داشت.

اگر این منافع و تنها در ارتباط با شرکت معدنی و صنعتی چادرملو مد نظر باشد، می‌توانیم به مزایای کشف سریع‌تر ضعفهای سازمان، هدایت جهت استقرار کنترلهای داخلی بهتر براساس «ریسک محوری»، ایجاد یک فرایند مقایسه‌ای و حس رقابتی با شرکتهای دیگر در سطح داخلی و بین‌المللی، و همچنین تسهیل در گزارش‌دهی و ارتقای سطح شفافیت اطلاعات و عملکرد مالی در گزارشهای دوره‌ای شرکت برای سهامداران، استفاده‌کنندگان و دیگر سازمانهای نظارتی داخلی و خارجی اشاره کرد.

سازش

آیا تهیه صورتهای مالی، به‌طور همزمان، براساس دو چارچوب گزارشگری مالی، چالشی به همراه نداشت؟

خود یک نقطه قوت جهت حصول اطمینان سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی است.

سازش

محتوای صورتهای مالی و یادداشت‌های توضیحی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، چه تفاوت‌های مهمی با محتوای صورتهای مالی و یادداشت‌های توضیحی براساس استانداردهای ملی داشت؟

بدراق‌نژاد

یادداشت‌های توضیحی در صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بیشتر بر روی افشا و شفافیت اطلاعات و گزارشگری ریسک تمرکز دارد و افزون‌بر در نظر گرفتن حقوق صاحبان سهام، به استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی از وضعیت سازمان، نیز توجه ویژه‌ای دارد.

سازش

بعد از تجربه‌ای که از سر گذراندید، اگر می‌خواستید کار تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی را دوباره انجام دهید، چه فرایندی را طی می‌کردید؟ فرایند درست انجام کار برای تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی چه باید باشد؟

بدراق‌نژاد

با وجود تجربه اول، برای انجام مجدد، مشکلاتی کمتری وجود خواهد داشت. برای این مدل گزارشگری، حصول اطمینان از همگن‌سازی اطلاعات مورد نیاز در تمامی صنایع و شرکتهای به‌ویژه صنایع رقیب، امری حیاتی است. چنانچه تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی به‌صورت فراگیر در بین شرکتهای دارای فعالیتهای مشابه، اجرایی شود، مقایسه شرکتهای یادشده، موضوعی سهل‌تر خواهد بود.

رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و تغییر طبقه‌بندیها و گزارشگری به ارزش منصفانه، صورتهای مالی اساسی شرکت را مورد تأثیر قرار می‌دهد.

مهیاسازی زیرساخت‌های مناسب جهت استقرار استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی بسیار پراهمیت است. برای نتیجه‌گیری بهتر از گزارشگری، تغییر

به طور مشخص، تفاوت‌های ارقام متناظر، چه پیامی برای شما داشت؟ چه پیامی ممکن است برای دیگر سودبران داشته باشد؟

بدراق نژاد

دوگانگی در تغییر طبقه‌بندی و اختلافها در ساختار و محتوای گزارشگری از لحاظ شکلی و محتوا و نحوه افشا در تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی و استاندارد ملی چالش‌انگیز بود. انجام کار از نظر دانش و نیز نحوه انجام کار چه در تطبیق استانداردها و چه در محتوای انجام کار، گاهی مشکلاتی را به وجود می‌آورد. این پدیده در عین حال دارای جذابیت خاص خود نیز بود، زیرا چه در تغییر ارقام و چه در تغییر طبقه‌بندی‌ها گاهی تناقضی مفهومی ایجاد می‌شد که در نهایت، نتایج متفاوتی پدیدار می‌شد و چالشهایی را هم دربر داشت.

سازمان

آیا شروع به تهیه صورتهای مالی مربوط به دوره‌های بعد از دوره نخستین، براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی کرده‌اید؟ به نظر شما چه نکته‌های جدیدی در مقابل شما قرار می‌گیرد؟

بدراق نژاد

بله، اگر شرکت بخواهد به مانند سال قبل صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شرکت (نه تلفیقی) را تهیه کند، ارزش افزوده چندانی ایجاد نمی‌شود. در برنامه جدید تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، ایجاد ارزش افزوده بیشتر در تهیه صورتهای مالی تلفیقی بر این اساس، هدف‌گذاری شده است. این امر مستلزم صرف زمان و هزینه مربوط به خود خواهد بود. با توجه به کافی نبودن اطلاعات پایه در این زمینه، برای تهیه صورتهای مالی تلفیقی، براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، مشکلاتی را پیش رو خواهیم داشت.

سازمان

می‌دانید که در ابتدای فرایند گذار از استانداردهای حسابداری ملی به استانداردهای بین‌المللی هستیم،

و شما پیشقراولان این سفر هستید. چه رهنمود و پیشنهادی برای سازمان بورس، سازمان حسابرسی، جامعه حسابداران رسمی، حسابسان و ... دارید؟

بدراق نژاد

نوع تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی نمونه، ممکن نیست به صورت یک ساختار واحد یکپارچه برای تمامی صنایع کاربرد داشته باشد. هر صنعت به اقتضای فعالیتها، ریسکها و بازار خود، دارای الزامهای مختص به خود بوده و در تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، باید انتخاب و پذیرش مدل و ساختار انجام کار به خود شرکتها واگذار شود.

در مرحله بعد، در زمینه مدیریت ریسک، استانداردهای کنترل داخلی ناظر بر گزارشگری مالی (ICFR) برای شرکتها فراهم و ارائه شود، زیرا بدون این الزامها، تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی با مشکلاتی عدیده‌ای مواجه خواهد شد. از طرف دیگر، باید دانش مربوط به تهیه بهینه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را به صورت عملیاتی و تحلیلی به کمک مطالب حرفه‌ای گسترش داد.

سازمان

در یک عبارت کوتاه، آیا شرکت شما پشتیبان گذار از استانداردهای ملی حسابداری به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است؟

بدراق نژاد

بله، حتماً در صورت فراگیر شدن این استانداردها و تهیه صورتهای مالی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، شرکت معدنی و صنعتی چادرملو با کمال میل حاضر به ارائه پیوسته این گزارشها است و سعی خود را در ترویج این دانش در صنایع معدنی و صنعتی به کار گرفته و خواهد گرفت.

سازمان

امیدوارم این گفتگو آغازی برای انتقال تجربه شما به سودبران گزارشگری مالی در کشور باشد.

